

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 sierpnia 2014 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	SSO Jacek Bajak
Protokolant:	stażysta Monika Śpionek

po rozpoznaniu w dniu 13 sierpnia 2014 r. w Warszawie

na rozprawie sprawy z powództwa **H. J. i W. J.**

przeciwko **Przedsiębiorstwu Państwowemu (...) w W.**

o zapłatę

1. **oddala powództwo;**

2. **zasądza od H. J. i W. J. na rzecz Przedsiębiorstwa Państwowego (...) w W. kwotę 3 617 zł (trzy tysiące sześćset siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania.**

UZASADNIENIE

W dniu 3 sierpnia 2013 r. (data nadania przesyłki w urzędzie pocztowym) H. J. i W. J. wnieśli pozew o zapłatę przeciwko Przedsiębiorstwu Państwowemu (...) z siedzibą w W., żądając zasądzenia od pozwanego solidarnie kwoty 76 000 zł na którą składały się kwoty: 20 000 zł kosztów rewitalizacji akustycznej budynku powodów oraz kwota 56 000 zł tytułem obniżenia wartości nieruchomości powodów.

W uzasadnieniu pozwu wskazano, że powodowie są właścicielami nieruchomości położonej przy ul. (...) w W. położonej w obszarze ograniczonego użytkowania dla (...) im. (...) w W., ustanowionego na mocy Uchwały nr (...) Sejmiku Województwa (...) z dnia 20 czerwca 2011 r. (Dz. Urz. Woj. M.. nr 128, poz. 4086), co znacząco ogranicza możliwość korzystania z nieruchomości powodów.

Jako podstawę prawną swego żądania powodowie powołali przepis art. 129 w zw. z art. 136 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (tekst jedn. Dz. U. z 2013 r. poz. 1232 ze zm.), zwanej dalej „p.o.ś.”, a także wyżej powołaną uchwałę nr (...) Sejmiku Województwa (...) oraz art. 435 k.c.

Przedsiębiorstwo Państwowe (...) wniosło o oddalenie powództwa w całości. W uzasadnieniu swojego stanowiska pozwany, wskazał, że nieruchomość powodów wprawdzie leży w obszarze ograniczonego użytkowania ustanowionego uchwałą Sejmiku nr (...), lecz znajduje się poza strefami Z1 i Z2 obszaru, w których ustanowiono szczególne ograniczenia co do dopuszczalnych sposobów zagospodarowania nieruchomości. Pozwany podkreślił, powołując się na rozkład ciężaru dowodu zgodnie z art. 6 k.c., że powodowie nie wykazali

w sposób należyty, aby na obszarze położenia nieruchomości były przekraczane normy hałasu dopuszczalne dla zabudowy mieszkaniowej. Ponadto pozwany podniósł, że roszczenie dotyczące nieruchomości wygasło ze względu na upływ

2-letniego terminu zawitego określonego przepisem art. 129 ust. 4 p.o.ś., bowiem nieruchomość była objęta obszarem ograniczonego użytkowania już na podstawie rozporządzenia nr (...) Wojewody (...) z dnia 7 sierpnia 2007 r. (Dz. Urz. Woj. M.. nr 156, poz. 4276 ze zm.), a w uchwale nr (...) Sejmiku z 2011 r. nie rozszerzono dotychczasowych ograniczeń ani też nie wprowadzono nowych (odpowiedź na pozew – k. 39).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny: H. J.

i W. J. są właścicielami działki nr (...) znajdującej się przy ul. (...) w W.. Nieruchomość ta znajduje się w całości w obszarze ograniczonego użytkowania wprowadzonego uchwałą nr (...) z dnia 20 czerwca 2011 r. Sejmiku Województwa (...) /k. 19 załącznik do uchwały). Powodowie zgłosili pozwanemu roszczenie odszkodowawcze z tytułu hałasu lotniczego w wysokości 600 000 zł w dniu 26 lipca 2013 r. /k. 22/. Działka powodów znajdowała się w obszarze ograniczonego użytkowania utworzonym już na mocy rozporządzeniem nr (...) Wojewody (...) z dnia 10 sierpnia 2007 r., które weszło w życie w dniu 25 sierpnia 2007 roku /k. 60/. Na mocy powyższego rozporządzenia nieruchomość lokalowa powoda została objęta obszarem ograniczonego użytkowania, lecz znalazła się poza strefą M obszaru, tj. strefą ograniczeń zabudowy mieszkaniowej. Zgodnie z treścią § 4 ust. 1 rozporządzenia, w obszarze ograniczonego użytkowania zabroniono przeznaczania nowych terenów pod szpitale, domy opieki, zabudowę związaną ze stałym lub wielogodzinnym pobytem dzieci, a także zmiany sposobu użytkowania budynków lub budowę nowych na powyższe cele. Natomiast § 5 rozporządzenia wprowadzał wymagania techniczne dotyczące izolacyjności akustycznej budynków nowoprojektowanych i istniejących. Wspólna nieruchomość gruntowa powodów pozostawała poza obszarem utworzonym rozporządzeniem (Dz. Urz. Woj. M.. z 2007 roku, nr 156, poz. 4276).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie niezakwestionowanych twierdzeń stron oraz wskazanych wyżej dowodów.

Sąd oddalił pozostałe wnioski dowodowe na podstawie art. 227 k.p.c.,

w tym wniosek o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego, mając na względzie, iż wobec upływu terminu zawitego dla dochodzenia roszczeń powodów dowody te nie dotyczyły okoliczności o istotnym znaczeniu dla rozstrzygnięcia sprawy.

Sąd Okręgowy zważył co następuje: powództwo podlegało oddaleniu

w całości. Rozporządzeniem nr (...) Wojewody (...) z dnia 7 sierpnia 2007 roku utworzono obszar ograniczonego użytkowania dla (...) im. (...) i nieruchomość powodów znalazła się w obszarze ograniczonego użytkowania, podobnie na mocy obecnie obowiązującej uchwały nr (...) Sejmiku Województwa (...) z dnia 20 czerwca 2011 roku. Podstawą materialnoprawną roszczenia powodów jest przepis art. 129 ust. 1-2 p.o.ś., zgodnie z którym w związku z ograniczeniem sposobu korzystania

z nieruchomości jej właściciel może żądać odszkodowania za poniesioną szkodę, a także art. 136 ust. 3 p.o.ś., zgodnie z którym szkodą związanym

z wprowadzeniem obszaru są także koszty dostosowania akustycznego nieruchomości. W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalil się pogląd, w myśl którego ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości jest samo ustanowienie obszaru ograniczonego użytkowania, bowiem powoduje nie tylko spadek wartości nieruchomości na skutek ograniczenia dopuszczalnej zabudowy, lecz także obniżenie jej wartości wskutek zawężenia granic własności (art. 140 w zw. z art. 144 k.c.) – właściciel nieruchomości musi znosić dopuszczalne na danym obszarze immisje, przede wszystkim hałas (por. wyrok SN z dnia 6 maja 2010 roku, II CSK 602/09, LEX nr 585768; postanowienie SN z dnia 9 kwietnia 2010 roku, III CZP 17/10, LEX nr 584036; postanowienie SN z dnia 24 lutego 2010 roku, III CZP 128/09, LEX nr 578138 oraz wyrok SN z dnia 25 maja 2012 roku, I CSK 509/11, LEX nr 1215402).

Jednakże dochodzenie roszczeń związanych z wprowadzeniem obszaru zostało obwarowane ustawodawcą terminem zawitym. Przewidziany w art. 129 ust. 4 p.o.ś. termin na dochodzenie roszczeń wynosi dwa lata. Sąd orzekający podziela stanowisko Sądu Najwyższego, zgodnie z którym termin ten ma charakter zawity, stąd jego upływ powoduje

wygaśnięcie roszczeń (por. wyroki SN z dnia 21 sierpnia 2013 r., II CSK 578/12, LEX nr 1389001; z dnia 29 listopada 2012 r., II CSK 254/12, LEX nr 1294477 oraz z dnia 10 października 2008 r.,

II CSK 216/o8, LEX nr 577165). Termin ten liczy się od dnia wejścia w życie rozporządzenia lub aktu prawa miejscowego powodującego ograniczenie sposobu korzystania z nieruchomości. Rozporządzenie nr (...) Wojewody (...) z dnia 7 sierpnia 2007 r. utraciło moc obowiązującą z dniem wejścia w życie uchwały Sejmiku, tj. dnia 4 sierpnia 2011 r. W okresie obowiązywania rozporządzenia Wojewody będący podstawą jego wydania przepis art. 135 ust. 2 p.o.ś. był dwukrotnie nowelizowany, to jednak nie spowodowało to utraty mocy tego aktu wykonawczego (por. wyroki SA w Warszawie z dnia 30 listopada 2010 r., VI ACa 1156/10, LEX nr 682525 oraz VI ACa 1058/10, LEX nr 681006; z dnia 1 kwietnia 2011 r., VI ACa 194/11, niepubl.; 6 lipca 2011 r., VI ACa 14/11, LEX nr 852391 oraz 8 lipca 2011 r., VI ACa 140/11, LEX nr 929402). Na mocy art. 19 pkt 5 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze zmianami w podziale zadań i kompetencji administracji terenowej (Dz. U. nr 175, poz. 1462 ze zm.) ustawodawca zmienił organ uprawniony do ustanowienia obszaru ograniczonego użytkowania, powierzając tę kompetencję sejmikowi województwa zamiast wojewodzie,

a także rodzaj aktu – uchwała w miejsce rozporządzenia. Zgodnie z regułami walidacyjnymi sformułowanymi w rozporządzeniu Prezesa Rady Ministrów

z dnia 20 czerwca 2002 r. w sprawie „Zasad techniki prawodawczej” (Dz. U. nr 100, poz. 908), zmiana organu upoważnionego do wydania aktu wykonawczego nie powoduje utraty mocy obowiązującej przez ten akt (§ 32 ust. 3), co znajduje odpowiednie zastosowanie także do aktów prawa miejscowego (§ 143). Następnie, wprowadzając zgodnie z ZTP zmianę formy aktu powoduje utratę jego mocy (§ 32 ust. 2 w zw. z § 143), lecz reguła ta nie znajduje zastosowania do przedmiotowego rozporządzenia ze względu na treść przepisu art. 47 ust. 2 powołanej wyżej nowelizacji, zgodnie z którym akty prawa miejscowego wydane na podstawie przepisów zmienianych tą ustawą zachowują moc do czasu wydania nowych aktów prawa miejscowego przez organy przejmujące zadania

i kompetencje. Nadto art. 144 pkt 21 ustawy z dnia 3 października 2008 r.

o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. nr 199, poz. 1227 ze zm.) zmienił treść upoważnienia z art. 135 ust. 2 p.o.ś., wskazując iż obszar ograniczonego użytkowania tworzy się dla przedsięwzięcia mogącego zawsze znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu powyższej ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku. Przed powyższą zmianą, tj. do dnia 15 listopada 2008 r., obowiązywał art. 51 p.o.ś., który w ust. 1 nakazywał m.in. sporządzić raport o oddziaływaniu na środowisko dla planowanych przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, będący w myśl art. 136 ust. 1-2 podstawą do ewentualnego wprowadzenia ograniczeń. Szczegółowe określenie m.in. rodzajów przedsięwzięć o powyższych cechach pozostawiono do uregulowania w przepisach wykonawczych, podstawą dla wydania których był art. 51 ust. 8 p.o.ś. Zgodnie z wydanym na podstawie tego upoważnienia rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2004 r. w sprawie określenia rodzajów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz szczegółowych uwarunkowań związanych

z kwalifikowaniem przedsięwzięcia do sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko (Dz. U. nr 257, poz. 2573 ze zm.), sporządzenia raportu

o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko wymagały lotniska

o podstawowej długości pasa startowego nie mniejszej niż 2.000 m (§ 2 ust. 1 pkt 28). Według zaś § 3 ust. 1 pkt 55 rozporządzenia, raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko mogły wymagać lotniska, niewymienione w § 2 ust. 1 pkt 28, lub lądowiska helikopterów. Natomiast zgodnie z art. 144 pkt 9 powołanej wyżej ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, działy V i VI w tytule I p.o.ś., w tym art. 51, podlegały uchyleniu. Jednocześnie, przepis przejściowy art. 173 ust. 1 stanowił, że dotychczasowe przepisy wykonawcze, wydane m.in. na podstawie art. 51 ust. 8 p.o.ś., zachowują moc do czasu wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 60 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku, jednak nie dłużej niż przez 24 miesiące od dnia wejścia w życie tej ustawy, to jest do dnia 15 listopada 2010 roku. Stosownie zaś do treści przepisu art. 173 ust. 2 ustawy

o udostępnianiu informacji o środowisku, do czasu wydania przepisów, o których mowa w art. 60 tej ustawy: 1) za przedsięwzięcia mogące zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, określone w art. 59 ust. 1 pkt 1 tej ustawy, uważa się określone w dotychczasowych przepisach przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko, wymagające sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko; 2) za przedsięwzięcia mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, określone w art. 59 ust. 1 pkt 2 niniejszej ustawy, uważa się określone w

dotychczasowych przepisach przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko, dla których obowiązek sporządzenia raportu

o oddziaływaniu na środowisko może być stwierdzony. Zatem, uchylając art. 51 ust. 1 pkt 1 i art. 51 ust. 8 p.o.ś. ustawodawca postanowił, że przepisy wykonawcze wydane na podstawie tej ustawy zachowują moc przez 24 miesiące, to jest do dnia 15 listopada 2010 roku. W art. 173 ust. 2 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku doprecyzowano natomiast, że do czasu wydania przepisów wykonawczych określonych w art. 60 tej ustawy, za przedsięwzięcia mogące zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, określone w art. 59 ust. 1 pkt 1 tej ustawy, uważa się określone w dotychczasowych przepisach przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko, wymagające sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko. Powyższe rozważania prowadzą do wniosku, że zmiana treści upoważnienia z art. 135 ust. 2 p.o.ś. miała w istocie charakter jedynie redakcyjny. Przemawia za tym także treść nowego aktu wykonawczego, wydanego na podstawie art. 60 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku, tj. rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. nr 213, poz. 1397 ze zm.), które weszło w życie z dniem 15 listopada 2010 r. Zgodnie z § 2 ust. 1 pkt 30 tego rozporządzenia do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko zalicza się lotniska o podstawowej długości drogi startowej nie mniejszej niż 2.100 m, zaś stosownie do § 3 ust. 1 pkt 59 do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko zalicza się lotniska inne niż wymienione w § 2 ust. 1 pkt 30 lub lądowiska,

z wyłączeniem lądowisk centrów urazowych, o których mowa w ustawie z dnia

8 września 2006 roku o Państwowym Ratownictwie Medycznym przeznaczonych wyłącznie dla śmigłowców ratunkowych.

Zatem należało uznać, iż nowelizacje art. 135 ust. 2 p.o.ś. prowadzące do zmiany organu uprawnionego, rodzaju aktu prawnego oraz określenia rodzaju przedsięwzięcia mogącego zawsze znacząco oddziaływać na środowisko nie doprowadziły do utraty mocy obowiązującej przez rozporządzenie nr (...) Wojewody (...); skutki zmiany formy aktu zostały uregulowane

w przepisach przejściowych, zaś zakres spraw przekazanych do uregulowania pozostał przedmiotowo niezmieniony, mimo zmiany określającego go aktu wykonawczego. Trafność powyższego rozumowania potwierdził zarówno Sąd Najwyższy (por. wyroki z dnia 6 maja 2011 r., II CSK 421/10, LEX nr 863961 oraz z dnia 25 maja 2013 r., I CSK 509/11, LEX nr 1215402), jak i Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie (wyrok z dnia 31 sierpnia 2009 r., IV SA/Wa 2569/07, LEX nr 518044). Podobnie w uzasadnieniu uchwały nr 76/11 Sejmiku Województwa (...) stwierdzono, że: „dotychczasowy akt ustanawiający obszar ograniczonego – rozporządzenie nr (...) Wojewody (...) z dnia 7 sierpnia 2007 roku – został utrzymany w mocy na podstawie przepisów ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o zmianie niektórych ustaw w związku ze zmianami

w podziale zadań i kompetencji administracji terenowej. Zgodnie z art. 47 ust. 2 tej ustawy, akty prawa miejscowego wydane na podstawie przepisów zmienianych niniejszą ustawą z zakresu zadań i kompetencji podlegających przekazaniu, zachowują moc do czasu wydania nowych aktów prawa miejscowego przez organy przejmujące zadania i kompetencje”. Skoro rozporządzenie nr (...) Wojewody (...) obowiązywało aż do wejścia

w życie uchwały nr (...) Sejmiku Województwa (...), to ograniczenie prawa własności powodów powstało już z dniem wejścia w życie rozporządzenia Wojewody – ustanowienia obszaru ograniczonego użytkowania, czyli z dniem 25 sierpnia 2007 r., a więc przewidziany w art. 129 ust. 4 p.o.ś. termin na dochodzenie roszczeń z tego tytułu zawity upłynął z dniem 25 sierpnia 2009 r. Z ustalonego stanu faktycznego wynika, że powodowie nie wystąpili ze swoimi roszczeniami przed tą datą. W tym miejscu należy podkreślić, iż jak wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 12 kwietnia 2013 r. (IV CSK 608/12, LEX nr 1347892; zob. także wyrok SN z dnia 27 czerwca 2012 r., IV CSK 28/12, LEX nr 1228596) szkoda w rozumieniu przepisu art. 129 ust. 2 p.o.ś. nie powstaje w sytuacji, gdy nowy lub zmieniony akt prawa miejscowego utrzymuje dotychczasowy zakres ograniczeń w korzystaniu z danej nieruchomości. Odmienne założenia mogłyby skutkować kilkukrotną kompensacją tej samej szkody. W drugim ze wskazanych orzeczeń podkreślono także, że roszczenia z art. 129 ust. 2 p.o.ś. „odżywają” w zakresie dodatkowej szkody, jeżeli nowy lub zmieniony akt prawa miejscowego zaostrza dotychczasowe ograniczenia lub wprowadza nowe, pogłębiając w ten sposób już zaistniałą szkodę, przy czym zmiana taka musi obejmować nieruchomość uprawnionych (por. wyrok SN z dnia 1 grudnia 2010 r., I CSK 86/10, LEX nr 818554). Z porównania treści § 4 ust. 1 rozporządzenia

Wojewody oraz § 5 pkt 2 lit. a-c nie wynika zwiększenie obciążeń dotyczących przedmiotowego lokalu. Zatem w opinii Sądu na skutek zmiany aktu ustanawiającego ograniczenia nie uległa zmianie sytuacja nieruchomości lokalowej powoda.

W sprawie niniejszej, wbrew stanowisku powodów, nie mógł stanowić podstawy odpowiedzialności pozwanego art. 435 k.c. Sąd orzekający popiera tutaj stanowisko Sądu Najwyższego, który w wyroku z dnia 9 kwietnia 2010 r.

(III CZP 17/10, LEX nr 584036; zob. także wyrok SN z dnia 6 maja 2010 r., II CSK 602/09, LEX nr 585768 oraz postanowienie SN z dnia 24 lutego 2010 r., III CZP 128/09, LEX nr 578138) podkreślił, że: „Przepisy art. 435 k.c. w związku z art. 322 p.o.ś. i art. 129 p.o.ś. przewidują rozłączne reżimy odpowiedzialności. Za taką interpretacją przemawia również dążenie do kompleksowego uregulowania skutków ustanowienia obszaru ograniczonego użytkowania w zakresie szkody polegającej na obniżeniu wartości nieruchomości. Rozszczepienie tych skutków na szkody wynikające z ograniczeń przewidzianych wprost w rozporządzeniu o ustanowieniu obszaru ograniczonego użytkowania oraz szkody wynikające

w emisji hałasu byłoby zresztą sztuczne”. Zresztą nawet gdyby przyjąć dopuszczalność zastosowania art. 435 k.c. jako alternatywnej podstawy odpowiedzialności, to port lotniczy nie jest przedsiębiorstwem w całości (jak wymaga ugruntowany w orzecznictwie pogląd) wprawianym w ruch za pomocą sił przyrody w rozumieniu tego przepisu, bowiem siły elementarne są wykorzystywane jedynie do części jego działalności (por. wyrok SA w Warszawie z dnia 7 marca 2014 r., VI ACa 1047/13, <http://orzeczenia.waw.sa.gov.pl/>, wyroki Sądu Najwyższego z dnia 25 maja 2012 r., I CSK 509/11, LEX nr 1215402, z dnia 23 maja 2012r., I PK 198/11, LEX nr 1219494). Nadto należy zauważyć, że przyjęcie dopuszczalności zastosowania art. 435 k.c. jako podstawy odpowiedzialności prowadziłoby do ominięcia 2-letniego terminu zawitego przewidzianego w art. 129 ust. 4 p.o.ś. i niweczyłoby funkcję gwarancyjną tego przepisu, który pozwala podmiotowi nadmiernie ingerującemu w środowisko naturalne na prowadzenie racjonalnej gospodarki finansowej, umożliwiając mu zaspokojenie roszczeń poszkodowanych w przewidywalnym terminie.

Ze względu na powyższe, Sąd orzekł jak w punkcie 1 wyroku. O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. Sąd nie znalazł podstaw do zastosowania art. 102 k.p.c. Powodowie nie wykazali istnienia szczególnych okoliczności uzasadniających skorzystanie z przewidzianej w przepisie instytucji. Pomimo podniesienia już w odpowiedzi na pozew zarzutu niweczącego żądanie pozwu, powodowie konsekwentnie popierali powództwo aż do zamknięcia rozprawy.